

Akademie múzických umění v Praze

Filmová a televizní fakulta

Filmové, televizní a fotografické umění a nová média

Obor fotografie

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Pout' v samotě, cesta k inspiraci

**Umění inspirované samotou a téma samoty a putování
v současném umění**

Václav Sobek

Vedoucí práce: Mgr. Josef Ledvina Ph.D.

Přidělovaný akademický titul: BcA.

Praha, 2023

The Academy of Performing Arts in Prague

Film and Television faculty

Film, television and photographic arts and new media production

Department of Photography

BACHELOR'S THESIS

A pilgrimage in solitude, a path to inspiration

Art inspired by solitude and theme of solitude and wandering

in contemporary art

Václav Sobek

Thesis supervisor: Mgr. Josef Ledvina Ph.D.

Academic title: BcA.

Prague, 2023

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci s názvem

Pouť v samotě, cesta k inspiraci

Umění inspirované samotou a téma samoty a putování v současném umění

vypracoval(a) samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím pouze uvedené literatury a pramenů a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu. Souhlasím s tím, aby práce byla zveřejněna v souladu se zákonem a vnitřními předpisy AMU.

Praha, dne

.....

podpis

Poděkování

Za vedení práce, jeho čas a ochotu děkuji Josefu Ledvinovi.

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá tématem putování a samoty v současném umění. Teoretická část práce se zabývá vybranými fotografy a umělci, kteří se ve své tvorbě nějakým způsobem dotýkají tématu samoty a putování. Práce zahrnuje zákulisí toho, proč se vybraní umělci rozhodli tvořit v izolaci a také jak je samota inspiruje v jejich umělecké tvorbě. Dále práce zmiňuje některé lidi, kteří se vydali na nějakou pouť, text zmiňuje jejich motivaci ujít dlouhou cestu pešky a být přitom sám. Tato práce také popisuje, jak je tato zkušenost inspirovala ve své tvorbě.

Vybrané kapitoly zahrnují autorovy osobní vyprávění a zážitky spojené s tímto tématem. Vypráví o jeho prvním pobytu v zahraničí o samotě a o jeho pouti do Santiaga de Compostela. Text se také vztahuje k autorově praktické části bakalářské práce a popisuje její vývoj.

Abstract

The bachelor's thesis deals with the theme of wandering and solitude in contemporary art. The theoretical part of the work deals with selected photographers and artists who in some way touch the theme of solitude and wandering in their work. The thesis includes a behind-the-scenes look at why the selected artists chose to create in isolation, as well as how solitude inspires them in their artistic creation. Furthermore, the work mentions some people who went on a pilgrimage, the text mentions their motivation to cover a long distance on foot while being alone. This work also describes how this experience inspired them in their work.

Selected chapters include the author's personal narrative and experiences related to this topic. It tells about his first stay abroad alone and his pilgrimage to Santiago de Compostela. The text also relates to the author's practical part of the bachelor's thesis and describes its development.

OBSAH

1	ÚVOD	8
2	TÉMA SAMOTY V UMĚNÍ.....	9
3	SAMOTA NENÍ OSAMĚNÍ	12
4	SOUČASNÍ UMĚLCI, KTERÍ NAŠLI INSPIRACI V IZOLACI	14
4.1	MARTIN FALTEJSEK	14
4.2	MARTINA GEBAROVSKÁ	15
4.3	DALIBOR BAČA.....	17
5	POPRVÉ SÁM NA CESTĚ	18
6	SVATOJAKUBSKÁ POUŤ, CESTA SAMOTY	21
7	MOJE CESTA DO SANTIAGA DE COMPOSTELY	22
8	KOHO POUŤ INSPIROVALA	27
8.1	TIM VOORS – KNIHA SKVĚLÁ SAMOTA	28
8.2	JAVIER QUIROGA PAZOS	30
8.3	RICHARD LONG.....	31
8.4	FILM POUŤ (THE WAY 2010)	32
9	POPIS TVORBY PRAKTICKÉ ČÁSTI	34
10	ZÁVĚR	37
11	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	38
12	SEZNAM PŘÍLOH	41

1 ÚVOD

Tato bakalářská práce se zabývá tématem a motivem samoty a putování v současném umění a inspirací samotou pro uměleckou tvorbu. Práce zmiňuje fotografy a umělce, kteří svá díla tvořili v izolaci nebo se dotýkají svou tvorbou tématem samoty. Práce se zabývá i tím, proč se vybraní umělci rozhodli tvořit v izolaci a také jak je samota inspiruje v jejich umělecké tvorbě. Práce nemá za cíl vyjmenovávat umělce spojené s tématem, ale spíše nastínit škálu a různé perspektivy, jak lze na téma nahlížet skrze vybrané příklady umělců. Dále se práce zabývá fenoménem putování, které je s tématem samoty úzce spojeno a pokusím se prezentovat motivace umělců pro absolvování nějaké pouti a být přitom pouze sám se sebou. Zmíním, jak pobyt o samotě dokázal některé lidi inspirovat k různým projektům a uměleckým dílům. Zmíním se o cestě do Santiaga de Compostela, o pouti, která se stala velmi populární v dnešní době a chodí ji lidé z celého světa z nejrůznějších důvodů.

Především se tato práce bude věnovat mé cestě k „umění být sám se sebou“ a jak mě samota inspirovala k tvorbě fotografií. Teoretický podklad doplňuje práci pouze v jeho umělecko-historickém kontextu. Popíšu svou zkušenost z pouti do Santiaga de Compostela a podělím se o to, jak mě cesta inspirovala a jak jsem se rozhodl po ní jít studovat fotografii na FAMU. Zmíním se o tom, jak tato pouť ve mě nastartovala lásku k přírodě, procházkám a toulání se. Praktickou část bakalářské práce bude tvořit kniha s poutnickou tematikou. Kniha je složená ze snímků z plenéru v Jizerských horách v mém posledním semestru na této vysoké škole. Součástí praktické části budou i noční fotografie osvětlených skal. Tato teoretická práce bude zároveň popisem procesu a tvorby na této praktické části.

2 TÉMA SAMOTY V UMĚNÍ

Téma samoty je v umění častým motivem a je s uměním úzce spjato. K distancování umělců od společnosti dochází za různých okolností. Pro někoho může být čas strávený o samotě vítaný nebo naopak je pro někoho bytí o samotě nepříjemné. Někteří umělci potřebují čas o samotě, aby mohli tvořit a někteří umělci vytváří svá díla, aby se vyrovnali se samotou. Dle mě je v dnešní době trávení času o samotě vnímáno spíše negativně, většina lidí je ráda neustále obklopená přáteli. Když jsou takoví lidé sami, tak se nudí, nebo je to nutí přemýšlet o svých problémech, a tak jsou raději rozptylováni dalšími lidmi.

Někteří lidé však čas o samotě vnímají jako nástroj pro pozorování a porozumění sami sobě. Během izolace umělci přišli na spousty nápadů a vzniklo spousty mistrovských děl. Pro někoho je čas strávený v izolaci inspirací pro uměleckou tvorbu. Shakespeare údajně napsal krále Leara a několik jeho dalších mistrovských děl, zatímco byl izolovaný od společnosti.¹

Téma samoty a osamění se objevuje ve výtvarném umění už od pradávna. Během dějin umění se motiv samoty objevoval opakovaně a je obtížné určit, které dílo s tímto motivem bylo vytvořeno jako první. Za příklad jednoho z nejstarších a zároveň dodnes vlivných děl je považován obraz „Poutník nad mořem mlhy“ (anglicky Wanderer above the Sea of Fog) od německého malíře Caspara Davida Friedricha z roku 1818.

Obraz má mystickou atmosféru a zachycuje muže v tmavém kabátu stojícího na skále opřenému o holi a hledícího do krajiny, která je pokrytá hustým „mořem“ mlhy. Z mlhy vystupuje několik vrcholů skal podobných těm, na kterých poutník stojí. Tento obraz je považován za jedno z mistrovských děl romantismu.²

¹ Making Art in Isolation | Tate. Tate [online]. Copyright © Gulsun Karamustafa [cit. 10.04.2023]. Dostupné z: <https://www.tate.org.uk/art/talking-point/making-art-isolation>

² "Wanderer above the Sea of Fog" by Caspar David Friedrich – Joy of Museums Virtual Tours. Museums, Art Galleries & Historical Sites - Virtual Tours – Joy of Museums Virtual Tours [online]. Copyright © 2023 [cit. 14.04.2023]. Dostupné z: <https://joyofmuseums.com/museums/europe/germany-museums/hamburg-museums/kunsthalle-hamburg/wanderer-above-the-sea-of-fog-by-caspar-david-friedrich/>

Při zkoumání výkladu tohoto obrazu jsem narazil na to, že na lidi působí velmi impozantně, ale jejich interpretace významu se liší. Některé výklady tvrdí, že malba glorifikuje přírodu a ukazuje na bezvýznamnost člověka v dokonalé krajině. Jiné výklady říkají, že obraz symbolizuje téma existenciální osamělosti a hledání smyslu člověka ve zdánlivě lhostejném světě. Dalším vysvětlením je, že obraz představuje zvědavost a naději.

Caspar David Friedrich i v dalších svých obrazech vyjadřuje romantického ducha. Malíř maloval rozlehlé a osamělé krajiny. Malíř prý kdysi vyřkl, že aby mohl komunikovat s přírodou, potřebuje samotu.³

Obrázek 1: Caspar David Friedrich: Poutník nad mořem mlhy, 1818

³ 7/24 Samota - Emoce v umění | Česká televize. Česká televize [online]. Copyright © 2021 Česká televize [cit. 15.04.2023]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/13539067752-emoce-v-umeni/220387759030007/>

Právě romantismus byl jeden z hlavních kulturních a intelektuálních hnutí, která formovala význam osamělosti a samoty.⁴ Téma samoty a osamocení se v umění během období romantismu objevuje velmi často. Bylo to současně i odrazem doby, kdy se člověk čím dál tím více, začínal zaměřovat sám na sebe a své vnitřní pocity. Romantičtí umělci obdivovali přírodu a často do ní odcházeli. Zůstávali o samotě, aby tvořili svá díla. Bolest, melancholie a zklamání jsou typickými pocity a umělci se s nimi vypořádávají skrze svá díla.⁵ V německém romantismu byla samota vnímána pozitivně a byla spojována s kreativitou, uměním, představivostí, filozofií a náboženstvím. Německý romantismus oslavoval úniky do přírody a distancování se od společnosti. Tuto myšlenku ovlivnila a podpořila i kniha „Sny samotářského chodce“ (Les Rêveries du promeneur solitaire), kterou napsal Jean Jackques Rousseau's. Především spisovatelům se vštípilo do hlavy, že je samota klíčová k rozvoji myšlenek, nápadů a rozsahu představivosti.⁶

⁴ BARCLAY, Katie; CHALUS, Elaine; SIMONTON, Deborah. The Routledge History of Loneliness. Abingdon, New York: Taylor & Francis Group, an informa business, 2023. ISBN: 978-0-429-33184-8, st. 255

⁵ Romantismus, charakteristika, literatura, hudba a malba / Čl | Thpanorama - Udělej si dnes lepší!. Věda, kultura, vzdělávání, psychologie, sport a zdravý životní styl. [online]. Copyright © [cit. 17.04.2023]. Dostupné z: <https://cs.thpanorama.com/articles/arte/romanticismo-origen- caracterstcas-literatura- msica-y-pintura.html>

⁶ BARCLAY, Katie; CHALUS, Elaine; SIMONTON, Deborah. The Routledge History of Loneliness. Abingdon, New York: Taylor & Francis Group, an informa business, 2023. ISBN: 978-0-429-33184-8, st. 256

3 SAMOTA NENÍ OSAMĚNÍ

V našem jazyce existuje slovo samota a slovo osamění. Obě slova vyjadřují stav, kdy je člověk sám, ale přesto mají významový rozdíl. Osamění je negativní stav, kdy se člověk cítí špatně kvůli chybějícím mezilidským vztahům. Samota naopak nemusí být nežádoucím jevem a může být vnímána jedincem pozitivně a často je jedincem volena dobrovolně.⁷ Ať už v záměrné samotě nebo nechtěném osamění, během izolace umělců od společnosti vzniklo spoustu mistrovských děl.

Frida Kahlo začala malovat po vážné nehodě, která se jí stala v autobusu v osmnácti letech. Připoutaná k lůžku začala malovat autoportréty. Začala malovat, aby nějak zužitkovala čas, protože na lůžku ho měla spoustu.⁸ A malovala sebe, protože neměla, koho jiného malovat. Frida Kahlo jednou prohlásila: „*Maluji se, protože jsem často sama a jsem objekt, který znám nejlépe.*“⁹ Její rodiče jí pořídili speciální stojan, aby mohla malovat na lůžku. Nad postelí měla zavěšené zrcadlo, aby mohla malovat autoportréty. Její nehoda, bolesti, pocity a samota či osamění byly ústředními motivy jejích obrazů.

V případě Fridy Kahlo se dá hovořit nejen o samotě, ale i o osamění. Její obraz „Dvě Fridy“ zobrazuje zoufalost a osamělost spojené s odloučením od manžela Diega Rivery.¹⁰ Frida Kahlo pro mě ve svých obrazech dokazuje, že i samota, osamění, bolest a smutek lze vzít a přetavit je ve velké umělecké dílo. Její obrazy jsou jedinečné a promlouvají ke mně. Malby mají jednoznačný rukopis umělce. Malby Fridy Kahlo jsou za mě plné zármutku, ale zároveň i vnitřní síly. Díla pro

⁷ BARCLAY, Katie; CHALUS, Elaine; SIMONTON, Deborah. The Routledge History of Loneliness. Abingdon, New York: Taylor & Francis Group, an informa business, 2023. ISBN: 978-0-429-33184-8, st. 2

⁸ Frida Kahlo Biography With All Details | frida-kahlo-foundation.org. High Quality Reproductions Of Frida Kahlo paintings [online]. Copyright © 2002 [cit. 19.04.2023]. Dostupné z: <https://www.frida-kahlo-foundation.org/biography.html>

⁹ tamtéž

¹⁰ The Two Fridas - A Detailed Analysis - ArtnSketch. Home - ArtnSketch [online]. Copyright © 2021 Newspaper WordPress Theme by TagDiv [cit. 20.04.2023]. Dostupné z: <https://artnsketch.com/the-two-fridas-a-detailed-analysis/>

mě odrážejí vnitřní stav umělce a nedokážu si představit, že by podobné obrazy dokázal namalovat člověk bez silného životního příběhu.

Obrázek 2: Frida Kahlo: Dvě Fridy, 1939

4 SOUČASNÍ UMĚLCI, KTERÍ NAŠLI INSPIRACI V IZOLACI

Izolace je znovu opakovaným tématem v umění v průběhu historie. I v současné době je téma samoty v umění aktuální. Od období romantismu lze najít nepřeberné množství umělců, kteří jsou nějakým způsobem s tématem samoty provázaní. Samozřejmě je mnoho perspektiv, jakými se lze na téma dívat. Ať už, že umělci odcházejí do izolace, aby tvořili svá díla, anebo že umělci tvoří svá díla, aby se vyrovnali se samotou.

4.1 Martin Faltejsek

Martin Faltejsek je fotograf, který na svých snímcích zachycuje často autoportréty v krajině. Nejprve si fotografoval fotografie samotné krajiny, ale tyto snímky mu přišly neúplné. Až když do nich vložil sebe, začaly být jeho snímky mlčící krajiny úplné.¹¹ *„Překlenulo se to v jakousi terapii vlastním bytím v přírodě spolu s foťákem a zároveň zvěčněním aktuální atmosféry místa a pocitů sebe samého. Je to pro mě očista, restart, zen, meditace, klid, introspekce do sebe sama, a především únik od roztěkané reality“*¹².

Faltejsek zároveň přiznává, že byl dříve hodně samotářský. Fotografoval převážně sebe, protože nechtěl nikoho jiného otravovat, a tak fotografoval převážně sám sebe. Zároveň mu to přijde jako osobnější způsob vyjádření jeho vztahu k přírodě. Inspirací v jeho tvorbě jsou mu především jeho emoce a příroda. Tvrdí, že si z lesa dělá takzvanou „truhlu na pocity“.¹³

¹¹ Samoty je člověku třeba víc než jídla a pití. Fotograf naplňuje slova Dostojevského - Echo24.cz. Echo24.cz - Názorový deník [online]. Copyright © Echo Media, a.s. [cit. 10.04.2023]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/SyBe2/samoty-je-cloveku-treba-vic-nez-jidla-a-piti-fotograf-naplňuje-slova-dostojevského>
¹² tamtéž

¹³ Fotky jsou deníkem mých pocitů, uchovávám v nich svoje životní fáze, říká fotograf Martin Faltejsek - Aktuálně.cz. Magazín - Aktuálně.cz [online]. Copyright © 2018 [cit. 10.04.2023]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/foto/martin-faltejsek-stav-bez-tize/r-b3640c34075711e89509ac1f6b220ee8/>

Co máme s Faltejskem společné, jsou úniky do přírody. Pro mě jsou procházky do přírody také očistou a meditací. Příroda je pro mě místo pro přemýšlení a zklidnění, ale zároveň i prostorem pro fantazii. Faltejskovy fotografie pro mě mají zvláštní klidnou a kouzelnou atmosféru a dokážu se na ně snadno napojit. Vypadají jako kdyby se na nich zastavil čas. Představují pro mě „kouzlo a sílu samoty“. Snímky mají minimalistickou estetiku a kompozici a jsou pro mě v mé tvorbě inspirativní. Nejvíce mě na snímcích imponuje, že dokážou být minimalistické a dynamické zároveň.

Obrázek 3: Martin Faltejský: Stav beztlíže

4.2 Martina Gebarovská

Martina Gebarovská je krajinářská a svatební fotografka cestující po světě. Cestuje a putuje různě sama po světě a fotí. Nenaplňovala ji práce v pražské

filmové produkční společnosti a v roce 2011 odjela na měsíční dovolenou do USA na roadtrip. Na této cestě se zamilovala do svobody, kterou měla, proto se po návratu do Prahy rozhodla dát výpověď z práce a odjet bez plánů, peněz a práce na Nový Zéland. Zde vystřídala několik povolání a poznala spoustu cestovatelů, kteří ji inspirovali. Poté už její cestování začalo doopravdy a od té doby je stále na cestách.¹⁴ Gebarovská cestuje ráda sama, ale říká, že se na cestách neustále poznává s novými lidmi. Pak se zase s lidmi rozloučí a jde dál. I z důvodu, že jí fotografování při cestování zabere spoustu času, tak ráda cestuje sama.¹⁵

V tomto přístupu se s Gebarovskou shodují. Rád cestuji i se svými přáteli, ale cestování o samotě je úplně jiné a obohacující. Především je to přínosné, když se chystám na místě vyfotografovat nějaké snímky. Poprvé, když jsem byl sám fotit v zahraničí v přírodě, překvapilo mě, kolik jsem toho do té doby přehlížel. Začal jsem si všímat povrchů a struktur a věcí, kterých jsem si předtím nikdy nevšiml, protože jsem byl rozptýlen lidmi.

Obrázek 4: Martina Gebarovská: soubor landscapes

¹⁴ About me. Martina Gebarovská. Dreaming and wandering [online]. Copyright © [cit. 20.04.2023]. Dostupné z : <https://www.dreamingandwandering.com/about-me/>

¹⁵ Češka pět let sama cestuje po světě a fotí. Kdyby lidi víc cestovali, svět by byl lepší, říká | Milujeme fotografii – vše o digitální fotografii. Milujeme fotografii – vše o digitální fotografii [online] Copyright © 2016 [cit.20.04.2023]. Dostupné z: <https://www.milujemefotografii.cz/ceska-pet-let-sama-cestuje-po-svete-foti-kdyby-lidi-vic-cestovali-svet-byl-lepsi-rika>

4.3 Dalibor Bača

Dalibor Bača je český umělec, který si nechal v Galerii moderního umění v Hradci Králové postavit tmavou a zvukově izolovanou komoru, ve které se nechal v roce 2020 zavřít čtyřikrát vždy na jeden týden v průběhu devíti měsíců. „*V průběhu uplynulých devíti měsíců strávil umělec v tmavé a zvukově izolované komoře, vybavené pouze lůžkem a sociálním zařízením, čtyři týdenní pobyty oproštěn od konzumace jídla jakož i zpráv z vnějšího světa včetně lidského kontaktu, médií a sociálních sítí. Tyto fyzicky i duševně náročné pobyty vedly k řadě zkušeností a prozření, které bude umělec nadále zpracovávat nad rámec výstavy.*“¹⁶ Bača v izolaci strávil spoustu času meditováním a vedl si záznamy, které v současné době zpracovává.

Tento trend uzavírání se do různých prostorů (například nyní populární „pobyt ve tmě“) pozoruji již delší chvíli. Dokážu si představit, že mnoho umělců tuto izolaci absolvuje jen kvůli pozornosti veřejnosti, ale věřím, že jsou tací, kteří to podnikají, aby byli o samotě. Tuto stále častější potřebu uzavírání se v prostorech a pobyt v „extrémních“ podmínkách si vysvětluji tím, že jsme v dnešní době velmi přetížení, zahlcení informacemi a myšlenkami a strávíme spoustu času ve stresu. Lidem už možná nestačí krátká procházka lesem ke zklidnění mysli, ani si dostatečně neodpočinou při víkendu na chatě, protože i tam vyřizují e-maily či zvedají telefony. A proto hledají nové způsoby, jak být doopravdy sami.

¹⁶ Za kulisou: Dalibor Bača . Za kulisou : Dalibor Bača [online] Copyright © [cit. 20.04.2023]. Dostupné z: <http://www.daliborbaca.com/>

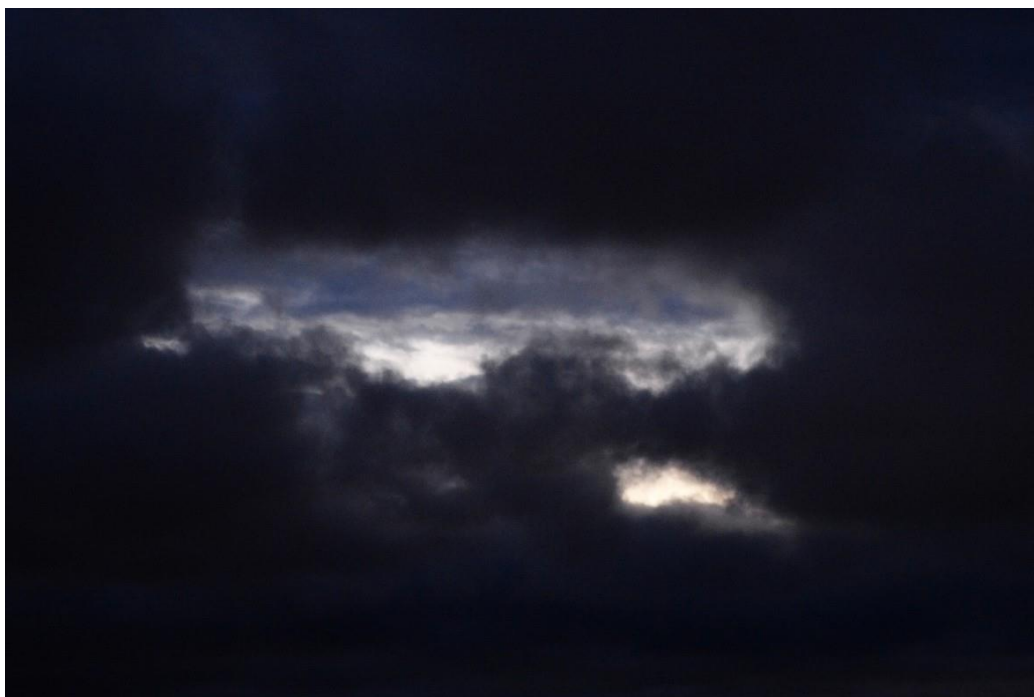
5 POPRVÉ SÁM NA CESTĚ

V roce 2018 jsem se rozhodl na své bývalé vysoké škole odjet na Erasmus do Madridu. Každý mi říkal, ať jedu na Erasmus, protože je to skvělá příležitost, jak vycestovat, poznat nové lidi a získat nové zkušenosti. Někteří mí přátelé popisovali Erasmus jako nonstop party v obležení spoustou nových přátel z ciziny. A sám jsem si to tak představoval taky. Moje zkušenost byla ale docela jiná. Celý semestr v Madridu byl skvělý, poznal jsem spoustu nových lidí, procestoval nová místa, ale zažil jsem i spoustu okamžiků osamělosti. Ocítl jsem se poprvé v životě daleko od domova, bez své rodiny a blízkých. Musel jsem si poradit se vším sám. A uvědomoval jsem si, že přátelství, která v Madridu navážu, budou jen dočasná, protože se po půl roce zase vrátím domů. Přepadaly mě z toho úzkosti a v hlavě mě napadly věci, jakože jakmile se mí noví přátelé vrátí zpět domů do svých zemi, okamžitě ztratíme kontakt a že se spolu momentálně bavíme jen proto, abychom nebyli sami. Neviděl jsem smysl v tom zabíjet čas, chodit každý večer na party pro lidi na Erasmu a vypít hodně alkoholu, abychom se dokázali dobře bavit. A po čase jsem začal odmítat se s někým vídat jen proto, abych nebyl sám. Nikdy jsem nebyl doopravdy sám, měl jsem ze samoty strach, ale rozhodl jsem se strachu ze samoty postavit. Začal jsem sám cestovat, chodit na procházky a začít více fotografovat. Kousek od mého pronajatého bytu jsem našel kopec, odkud byl výhled na celé město. Především tam byl ale výhled na západ slunce a začal jsem na tento kopec v době západu slunce chodit skoro každý den. Uklidňovalo mě pozorovat zapadající slunce a vědět, že je v mém životě alespoň něco trvalého. Slunce vychází a zapadá každý den.

Obrázek 5: Václav Sobek: Bez názvu

Mí přátele se ke mně nechtěli často připojovat, a tak jsem se chtěl naučit být šťastný sám se sebou. Rád jsem si s sebou bral na kopec nějakou svačinu, deku a fotoaparát. Zvykl jsem si na deku lehnout a po západu slunce ještě pozorovat mraky. Začal jsem v nich vidět obrazce a vymýšlet si příběhy. Fotil jsem si je a dělal si z nich galerii. O víkendech jsem jezdil na výlety do přírody. Opět většinou sám, protože moji přátelé chtěli odpočívat po party. Chodil jsem do lesů a hor a snažil se nad ničím nepřemýšlet a žít okamžikem. Procházení se o samotě bylo úplně jiné než jít s přáteli. Všímal jsem si mnohem více okolí a míst v přírodě. Všímal jsem si mnohem více struktur a povrchů v přírodě než kdy dřív. Všímal jsem si věcí, kterých jsem si do té doby nikdy nevšiml. Inspirovalo mě to k tvorbě fotografií.

Obrázek 6: Václav Sobek: Brána

6 SVATOJAKUBSKÁ POUŤ, CESTA SAMOTY

Tradice putování sahá tisíce let do minulosti a lze ji najít v různých kulturách a náboženstvích po celém světě. Poutníci na těchto cestách o samotě nacházeli klid. Mnohdy se vydávali i na několik set kilometrů dlouhou cestu do posvátných míst a ve své samotě spatřovali způsob, jak navázat kontakt s bohem.

Svatojakubská pouť nebo taky svatojakubská cesta (ve španělštině Camino de Santiago) je poutní cesta, která vede k hrobce sv. Jakuba, která se nachází v katedrále sv. Jakuba ve městě Santiago de Compostela. Tato cesta je více než 1000 let stará a ve středověku se sem vydávali poutníci uctít památku svatého Jakuba. V současné době cestu lidé absolvují z různých náboženských, spirituálních, sportovních a osobních důvodů. Pout' nabrala na velké popularitě po vydání knihy Paula Coelhoa Poutník – Mágův deník. V Česku ji částečně proslavil cestovatel Ladislav Zibura.

7 MOJE CESTA DO SANTIAGA DE COMPOSTELY

Při mých víkendových túrách jsem narazil na žluté značky navigující do Santiaga de Compostela. Ocitl jsem se na jedné z trasy svatojakubské pouti. Už jsem o té cestě něco slyšel a přišlo mi to jako velké dobrodružství.

A proto, když se mě můj bratr o rok později zeptal, jestli bych na tuto pouť nechtěl jít s ním, neváhal jsem. Domluvili jsme, že i když půjdeme na cestu spolu, půjdeme tam každý sám za sebe. Půjdeme každý sám, když budeme potřebovat a budeme spolu, když budeme chtít. Šli jsme každý ve svém tempu a také jsme se na pouti i párkrát odloučili, když jsem například v ten den odmítl jít už dalších 10 kilometrů do dalšího města.

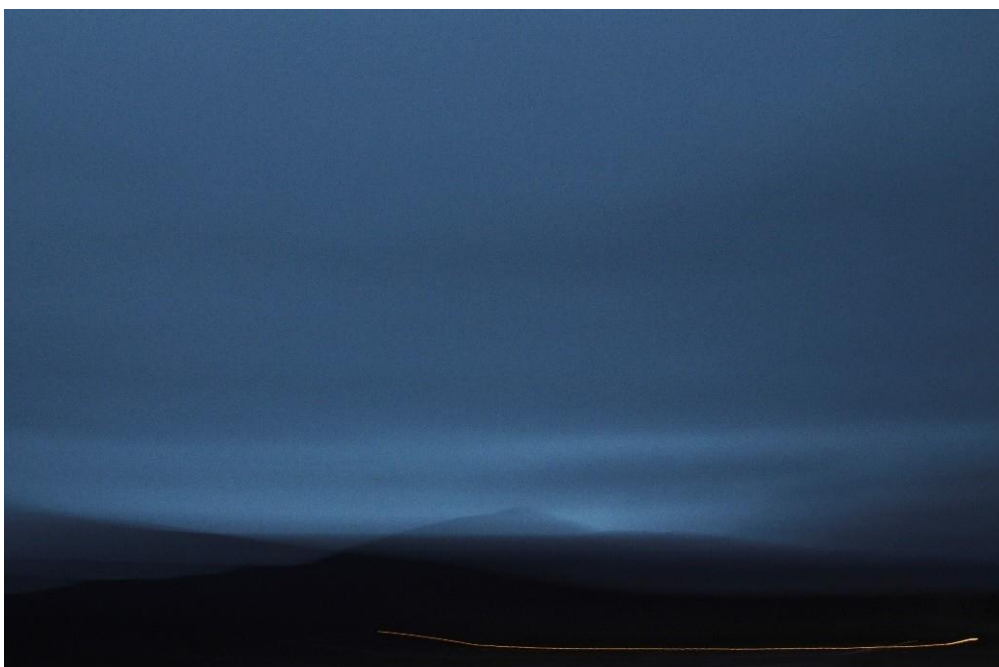
Rozhodli jsme se se jít trasu, která se nazývala „camino primitivo“ neboli prapůvodní cesta. Tato trasa vede ze severošpanělského města Oviedo do poutnického města Santiago de Compostela. Trasa má oficiálně 321 kilometrů, ale věděli jsme, že se všemi „zachůzkami“ nachodíme přes 400 kilometrů. Naplánovali jsme si pouť na 16 dní tak, abychom denně nachodili kolem 25 kilometrů. Trasu jsme si vybrali na základě toho, že to byla cesta, která vedla většinu času v přírodě a také bylo v našich časových možnostech ji ujít. Byla fyzicky náročnější než některé jiné trasy a po cestě nebylo příliš obchodů nebo podniků, kde si by si po cestě člověk mohl něco koupit. Z toho důvodu nešlo pouť takové množství lidí, což pro nás bylo pozitivní. Každý den se ale dalo někde zastavit dopustit si vodu, případně někde nakoupit, abychom nemuseli nosit velké zásoby vody a jídla. Zároveň byla na každé etapě poutě nějaká ubytovna, abychom se každý den vyspali v posteli a nemuseli řešit spaní venku.

A tak jsem vyrazil. Od této pouti jsem měl velká očekávání, protože každý, od koho jsem o ní slyšel, o ní vykládal jako o přínosné, očištné a život měnící. V té době jsem končil vysokou školu a neměl jsem žádné plány do budoucna. Říkal jsem si, že budu mít na pouti spoustu času na přemýšlení. Doufal jsem, že bych si na této cestě mohl utřídit myšlenky a že by mě pouť mohla nasměrovat v tom, čemu se po návratu v životě věnovat. A taky jsem doufal, že mi tato zkušenost pomůže dodat kuráž a zbavím se strachu v životě.

První dny byly velmi fyzicky i psychicky náročné. Chodil jsem přes 25 kilometrů denně s deseti kilovým batohem na zádech. Vstával jsem kolem šesté hodiny ráno, abych se vydal na cestu a abych byl na ubytovně co nejdříve a tím si zajistil nocleh na posteli. V ubytovnách to totiž chodilo způsobem „kdo dřív přijde, ten dřív mele“ a často pro poutníky, kteří přišli později, nezbylo místo. V tu chvíli musel jít člověk (pokud nechtěl spát v lese na zemi) třeba dalších 10 kilometrů, aby narazil na další ubytovnu, což bylo pro mě po 25-30 nachozených kilometrech nemyslitelné. Ale ani to spaní v ubytovně nebyl žádný luxus. Na pokoji nás spalo kolem 20 lidí, nejvíce jsem napočítal 48. Poté, co každý dorazil do ubytovny, jsme se museli všichni vystřídat ve sprše, což trvalo dost dlouho. V noci spoustu lidí chrápal a do toho mě všechno bolelo. První dny jsem myslel pořád jen na to, jestli to celé zvládnu. Na nějaké „vznešenější“ myšlení jsem se nezmohl. V hlavě jsem si stěžoval na nepohodlí. Pak jsem se ale rozhodl svůj postoj změnit a začal si cestu užívat se vším, co přinášela. Po týdnu na cestě jsem si začal všímat krásy míst a být vděčný za každou chvíli na cestě. Průměrně osm hodin na nohách denně mi přinášelo dost času na rozhlížení se kolem a pozorování. Pozoroval jsem větve stromů, které dávaly dohromady tvar srdce. Po nějaké době jsem je začal vidět všude. V mracích jsem začal vidět létající ptáky a duše. Představoval jsem si, že jsem to já a moje mysl se očišťuje. Začal jsem je fotografovat a ze snímků si dělat galerii. Během chůze jsem někdy i úplně „vypl“ a na nic nemyslel.

Obrázek 7: Václav Sobek: Cesty

Obrázek 8: Václav Sobek: Cesty

Obrázek 9: Václav Sobek: Cesty

Moje cesta byla nakonec vlastně úplně jiná, než jsem očekával. Cestu jsem si představoval moc romanticky, představoval jsem si ji plnou dobrodružství, představoval jsem si sebe jako vždy šťastného poutníka plného energie a vstávajícího za východu slunce. To bylo velmi idealizované, protože jsem se často plahočil bahnem v dešti bez jakékoliv motivace někam jít. Moje hnací síla byla dojít do Santiaga de Compostela. Čekal jsem, že největší radost budu mít, až dojdu ke katedrále v Santiagu de Compostela, ale tam přišlo mírné zklamání. Radost přišla až postupně. Až postupně mi došlo, že „cesta je cíl“.

Přestože byla cesta jiná, než jsem očekával, i tak splnila mé očekávání. Celou cestu jsem se těšil, až dojdu ke katedrále a pak to nebyla až taková „pecka“. Tak mě to nejspíš naučilo, že cesta je cíl a že až příště půjdu třeba na Sněžku, tak si mám užívat celou cestu a nejenom těch pět minut, co strávím na vrcholu. Říkal jsem si, že se v životě nebudu už stresovat, protože když jsem ušel takovou dálku a se vším si poradil, tak už v životě zvládnu vše. Samozřejmě, že když jsem se vrátil do běžného života, tak realita nebyla zdaleka taková, jak jsem si představoval.

Pamatuji si, že ještě dlouhou dobu poté, co jsem se vrátil domů, jsem měl tendenci chodit kamkoliv pěšky. I tam, kde jsem předtím nikdy pěšky nebyl. Šel jsem z domu pěšky do centra města, prošel jsem se pěšky na nákup. Přišlo mi to najednou přirozené a ujít pár kilometrů pro mě byla jen „rozcvička“ oproti tomu, co jsem na pouti chodil každý den. Ale i to mě po nějaké době opustilo a začal jsem zase všude spěchat a zvykl si kamkoliv používat MHD.

Tato cesta byla klíčová pro mou fotografickou cestu. Snímky z pouti byly součástí mého fotografického souboru, který jsem předkládal na přijímacích zkouškách na FAMU a následně byl přijat.

Jsem rád, že jsem tehdy cestu nešel za účelem vytvoření fotografií a moje fotografie byly odrazem proudu myšlenek. Zároveň jsem rád, že jsem pouť absolvoval ještě v době, kdy jsem nebyl zatížen přesvědčením, že jako fotograf musím dělat jen umělecké fotky. Tehdy jsem si fotil, co se mi líbilo nebo mě zajímalo a fotografie vycházely spontánně. Ted už pořád vědomě či nevědomě přemýšlím, zda fotografii udělat či neudělat, zda bude snímek dostatečně umělecký a zda se bude hodit do mého fotografického souboru. Víím, že kdybych se nyní vydal na cestu znovu, přistupoval bych k tomu fotograficky úplně jinak. Pokud cestu půjdu někdy znova a vyfotím tam nějaké fotografie, bude zajímavé porovnat výsledné snímky z obou cest.

8 KOHO POUŤ INSPIROVALA

Nejsem sám, koho inspirovala svatojakubská pouť nebo jakákoliv jiná cesta k umělecké tvorbě. V historii existuje spousta umělců, kteří se inspirovali tématem pouti a cesty. Malíř Antonín Střížek se na svatojakubskou pouť vydal v roce 2003 ze Saint Jean Pied de Port a šel do Santiaga de Compostela. Na této poutní cestě, plné slunce a klidu, se malíř na čas vrátil k fotoaparátu. „*Tentokrát fotil snad poprvé barevně, na diapozitivy.*“¹⁷

V současné době vzniká spousta knih s tematikou poutě i konkrétně o svatojakubské cestě. Některé knihy lze nazvat až jako průvodce, protože obsahují manuály, jak se na cestu vydat a co si s sebou vzít. Připadá mi, že hodně dnešních autorů se na pouť vydává za účelem, aby o této cestě napsali knihu a tyto knihy nebývají úplně autentické. Tyto knihy jsou za mě komerční záležitostí. Autoři v kapitolách nesdílí své osobní prožitky a pocity, nýbrž slova a myšlenky, které bude chtít čtenář číst. Za sebe upřednostňuji jiné knihy. Více inklinuji ke knihám, které zachycují osobní příběh člověka i jeho vnitřních pocitů. Také spíš uznávám, když je kniha vytvořena až na základě dojmů z pouti, například z důvodu potřeby inspirace dalších lidí nebo pro uchování vzpomínky. Ve zkratce preferuji autory, kteří napsali knihu, protože se vydali na pouť, nikoliv autory, kteří se vydali na pouť proto, aby napsali knihu. Preferuji knihy, které se chtějí podělit o svůj příběh, na rozdíl od knih, které jsou motivované výdělkem.

Na druhou stranu i knihy typu „manuál“ jsou přínosné. Svatojakubská cesta se stala trendem, za mě však dobrým trendem, kdy jsou lidé hodně času na čerstvém vzduchu a v přírodě a tyto manuály je na cestu dobře připraví. Pořídí si třeba kvalitní boty a batoh, ve kterém nepotáhnou zbytečnosti a pouť pak třeba první den nevzdají v důsledku špatné připravenosti. Zároveň vím, že když jsem

¹⁷ GUTOVÁ, Anna. Cesta Antonína Střížka od malby k fotografii. Opava, 2008 [cit. 2023-04-20]. Dostupné z: <http://www.itf.cz/dokumenty/anna-gutova-antonin-strizek.pdf>. Bakalářská práce. Slezská univerzita, Filozoficko–Přírodovědecká Fakulta. Doc. Mgr. Jindřich Štreit, st. 49

se sám na pouť připravoval, taky jsem hledal, co si mám s sebou vzít a tipy od lidí na internetu mi hodně pomohly.

Jedna z knih, které mě však jednoznačně zaujala, má název Skvělá samota: Putování Pacifickou hřebenovkou a napsal ji Tim Voors. Vypráví v ní o své cestě z Mexika do Kanady. Tato cesta je náročnější obdobou cesty do Santiaga de Compostela. Lidé jsou na ní ve větší divočině, musejí dopředu přemýšlet o zásobách vody a jídla a během této cesty mohou být konfrontováni s divokou zvěří, například s medvědy.

8.1 Tim Voors – Kniha Skvělá samota

Tim Voors je nizozemský kreativní ředitel pracující v reklamním byznysu. V roce 2019 vydal knihu Skvělá samota: Putování Pacifickou hřebenovkou, ve které popisuje, jak se vydal na pacifickou hřebenovkou, protože potřeboval v životě rozmanitost.

Voors si nepotřeboval vyřešit žádný konkrétní problém, nýbrž vyjet ze starých kolejí a rutiny ve svém životě. A také zatoužil po výzvě. Chtěl si zkusit, jaké bude spoléhat se pouze sám na sebe. Chtěl si vyzkoušet spaní pod hvězdami a kráčet divočinou a být sám se svými myšlenkami. Při svém putování měl několik obav. Měl strach z nástrah divočiny, jako jsou například medvědi. Nejvíce se však bál toho, že neuvidí dlouho svou rodinu.¹⁸ Voors přiznává, že měl fascinaci pro pěší turistiku a lásku k horám už od dětství. Jako malý jezdil s rodinou do Alp. Tam vyráželi na pěší túry a tábořili v divočině na březích řek. Po túře rozdělávali oheň, u kterého si povídali zážitky z uplynulého dne, vyprávěli si příběhy a zpívali. Na těchto túrách se mu líbil jednoduchý a spartánský život. Jednou mu u ohně jeho maminka vyprávěla o jeho babičce, která ve 30. letech pokořila několik alpských vrcholů. Tyto příběhy ho inspirovaly a doufal, že jednoho dne také zažije podobné dobrodružství.¹⁹ Voors v knize vypráví, že zpočátku být sám se sebou pro něj

¹⁸ VOORS, Tim. Skvělá samota: Putování Pacifickou hřebenovkou. REISCHLOVÁ, Daniela. Praha: Nakladatelství Práh, 2021. ISBN 978- 80-7252-874-5, st. 24

¹⁹ VOORS, Tim. Skvělá samota..., st. 71-74

bylo mnohem těžší, než si myslel. Báł se být bez lidského kontaktu a toho, že se bude cítit osamělý, neklidný a znuděný. Nakonec byl však opak pravdou a necítil se vůbec osaměle, povídal si sám se sebou a jeho cesta byla plná dobrodružství.²⁰ Jeho cesta byla plná uvědomění a sebereflexe. V jedné kapitole Voors popisuje, jak si lidé, které cestou potkal, dali po cestě nějaké houbičky. Byla jasná noc, úplněk magicky zářil a tito lidé chtěli znásobit zážitek. On popisuje, že i když žádné houbičky neměl, tak byl naprosto uchvácen přírodou kolem sebe, měsícem a hvězdami. Siluety rostlin mu připadaly jako ježatí strašáci kývající se ve větru.²¹

To, co popisuje, jsem zažíval na své cestě do Santiaga de Compostela i já. Nevím, zda to bylo z vyčerpání či z endorfinu, který mé tělo vyplavovalo, nicméně často jsem viděl před očima krásné iluze.

Voors v knize také popisuje, že spousta poutníků hřebenovku vzdá z různých důvodů, ale nejčastěji, protože ztrácejí motivaci, jelikož si cestu představují příliš romanticky.²² *„Zdaleka nejvíc lidí nakonec hřebenovku vzdá kvůli demotivaci a jiným vnitřním démonům. Někdo poměrně brzy prozře z počáteční idylky a okouzlení a zjistí, že divočina už mu nepřipadá tak romantická – že je to ve skutečnosti dřina. Nebo prostě ztratí motivaci každý den vstávat a plahočit se kilometry přírodou.” „Další zase přijdou o iluzi, že má hřebenovka moc je změnit. Stezka se o vás postará, ale rozhodně zázračně nevyřeší všechny vaše problémy, i na hřebenovce je obtížné zbavit se svých špatných návyků. A někdo jednoduše neunes nekonečně hodiny absolutní samoty.”*²³

Toto je něco, s čím se také ztotožňuji. Mé počáteční nadšení také rychle odešlo a přemýšlel jsem nad tím, proč se na pouť vlastně vydávám a jestli by nebylo nejlepší vrátit se zpět. Myslel jsem si, že jsem se před cestou připravil na vše, ale

²⁰ VOORS, Tim. Skvělá samota..., st. 43-46

²¹ VOORS, Tim. Skvělá samota..., st.71

²² VOORS, Tim. Skvělá samota..., st. 136

²³ VOORS, Tim. Skvělá samota..., st. 136

nejspíš se na tohle připravit nešlo. Nicméně naštěstí jsem stádium demotivace přečkal a poté už si cestu užíval.

V jedné kapitole se Voors zmiňuje, jak se rozhodl být pět dní úplně potichu a s nikým nepromluvit. Uvědomil si, že někdy v životě mluví až příliš moc a nenechává mluvit ostatní. Zároveň bez svého hlasu nemohl nikoho přerušovat ani nemohl nikoho kritizovat. Dále zde popisuje, jak byl pro něj experiment prospěšný.²⁴ *„Znovu jsem aktivoval své naslouchací schopnosti a zjistil jsem, že zvuky kolem mě jsou mnohem vrstevnatější, než jak jsem je zažil dřív. Naslouchal jsem zpěvu ptáků ozývajícímu se z různých vzdáleností, neustálému cvrkání cvrčků u mých nohou a pronikavému sténání větru v korunách stromů. Pomalu jsem začal poznávat, jak jsou ode mě jednotlivé zvuky vzdálené, a hádat přesnou vzdálenost dřív, než jsem spatřil zdroj. Bylo fascinující pozorovat, jak ticho působí na mě a na mé okolí.”*²⁵

Voors říká, že se na pouti naučil relaxovat, nelpět tolik na věcech, stanovat si méně cílů a přijímat to, co si pro něj cesta připravila. Poprvé v životě měl pocit, že skutečně zvládá být sám.²⁶ Po pouti se Voors cítí sebejistý a plný odvážných nápadů. Říká, že se zase cítí jako zvědavý chlapec a lidé, které potkal, ho inspirovali novými nápady. Během putování fotografoval, maloval a psal skoro každý den a rozhodl se na základě toho vydat tuto knihu.²⁷

8.2 Javier Quiroga Pazos

Javier Quiroga Pazos je španělský fotograf, kterého zajímají motivace dnešních lidí proto, aby absolvovali pouť do Santiaga de Compostela. Vytvořil o tom svůj projekt, ve kterém vždy udělá snímek osoby a následně se daného člověka ptá na otázku, proč se rozhodl na cestu vydat. Osoba může odpovědět několika

²⁴ VOORS, Tim. Skvělá samota..., st. 173

²⁵ VOORS, Tim. Skvělá samota..., st. 176

²⁶ VOORS, Tim. Skvělá samota..., st. 142

²⁷ VOORS, Tim. Skvělá samota..., st. 218-224

větami anebo klidně jedním slovem. Tyto odpovědi Pazos zaznamenává a přidává je i s portrétem osoby na web projektu.²⁸

8.3 Richard Long

Richard Long je anglický sochař, který je známý tím, že pravidelně integruje přírodní materiály a přírodu do svého uměleckého díla. Long podniká cesty či poutě, ze kterých sbírá různé materiály, jako například kameny, větve či listy, které po návratu používá pro své sochy a instalace. Long považuje chůzi za určitou formu meditace. *„Ve svých krocích usiloval o napojení na přírodu a autentický prožitek z aktuální polohy. Estetizující záměry, důraz na vytvoření dlouhotrvajícího uměleckého artefaktu či zohlednění přítomnosti diváka, to vše ustupuje do pozadí před přímou komunikací s místem.“*²⁹

²⁸ El Camino de Santiago: Una peregrinación viva 1 — Google Arts & Culture. Google Arts & Culture [online]. Copyright © 2011 [cit. 21.04.2023] Dostupné z: <https://artsandculture.google.com/story/NqXhcOzu0NU-GA?hl=es>

²⁹ Černá, Alžběta. Mlčení. Cesta. Samota. Brno, 2017 [cit. 2023-04-20]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/m779n/Mlčení.Cesta.Samota..pdf>. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra výtvarné výchovy. MgA. Jana Francová, Ph.D.

Obrázek 10: Richard Long: A line made by walking, 1967

8.4 Film Pout' (The Way 2010)

Tento film také (stejně jako kniha Paula Coelho Poutník – Mágův deník) přilákal spoustu lidí k tomu, aby se vydali na svatojakubskou pouť. Film se totiž odehrává přímo na jedné z tras svatojakubské cesty a ukazuje atmosféru celé pouti.

Děj vypráví o americkém doktorovi Tomovi, který si jede pro ostatky svého syna, který zemřel v bouři během vykonávání svatojakubské pouti. Otec se synem neměli dobrý vztah a při vyzvednutí synových věcí a jeho popela se otec rozhodne pout' dokončit za svého syna. Ve filmu se objevují různá místa z jedné z tras svatojakubské cesty. Přestože jde to hraný film s fiktivním dějem, snímek vykresluje reálnou atmosféru poutě bez přikrášlování. Ukazuje na to, jak na pout' vyražejí lidé z celého světa s vidinou toho, že najdou smysl života nebo si zde vyřeší nějaký problém. A taky vykresluje to, jak se jim toho daří či nedaří dosáhnout.³⁰

Režisérem tohoto snímku je Emilio Estevez a tento film je volně inspirován zkušeností jeho rodiny na této pouti. Jeho syn Taylor Estevez absolvoval poutnickou cestu se svým dědečkem Martinem Sheenem v roce 2003. Taylor Estevez se na této cestě zamiloval a poznal zde svou budoucí ženu. Ve filmu hrají otce a syna Martin Sheen a Emilio Estevez, kteří jsou otcem a synem i v reálném životě.³¹

³⁰ What You Need to Know about The Way, Plus an Interview with Emilio Estevez | WIRED. WIRED - The Latest in Technology, Science, Culture and Business | WIRED [online]. Copyright © 2011 [cit. 21.04.2023]. Dostupné z: <https://www.wired.com/2011/10/what-you-need-to-know-about-the-way-plus-an-interview-with-emilio-estevez/>

³¹ tamtéž

9 POPIS TVORBY PRAKTICKÉ ČÁSTI

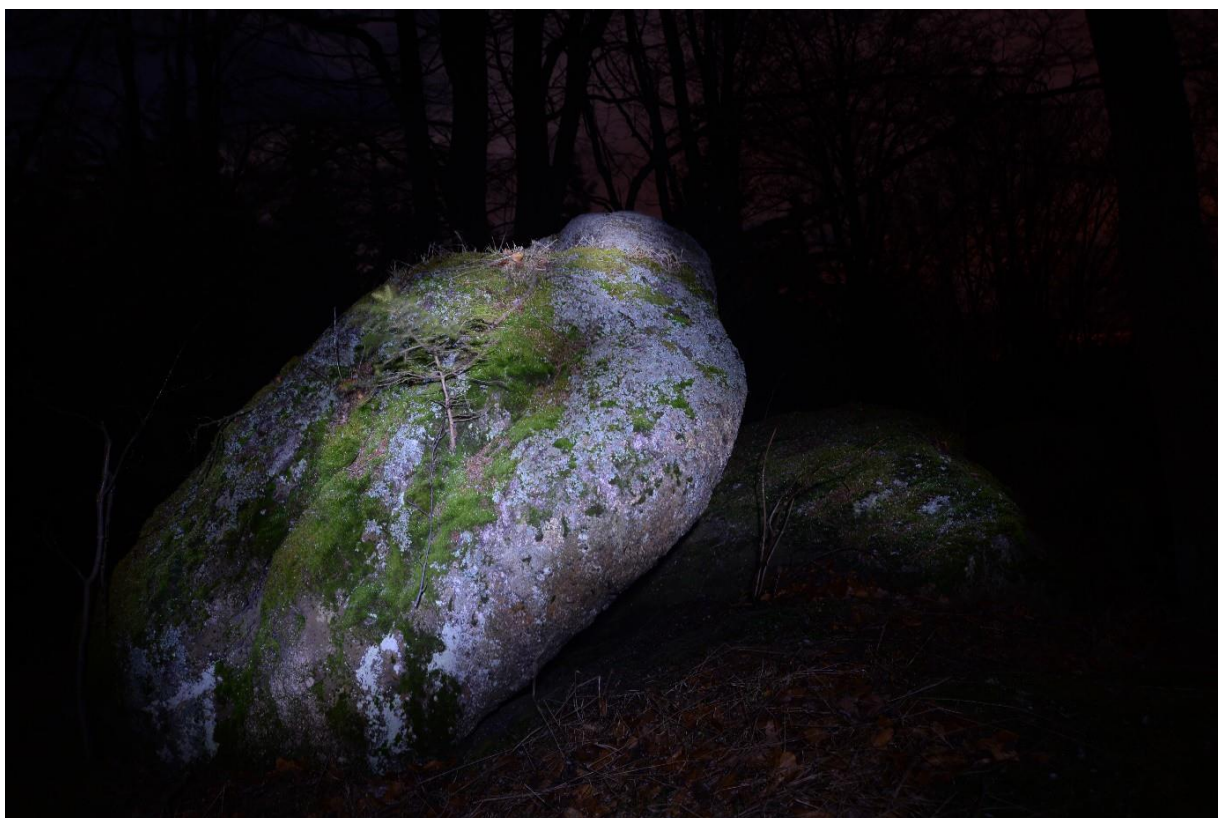
Praktickou část tvoří kniha z fotografií vytvořených na plenéru v Jizerských horách, kde jsme byli na pět dní v penzionu letos v březnu a zároveň v posledním semestru mého studia na FAMU. Na plenéru jsem se rozhodl nafotit zajímavé skalní útvary. Měli jsme za úkol navštívit libovolný terén a místa dle našeho zájmu a na těchto místech vyfotografovat zajímavé snímky, na kterých bude zřejmé, jak nás právě toto místo inspirovalo a co nás na něm zaujalo. Mí spolužáci se povětšinou rozhodli si udělat rešerši zajímavých míst na mapě a tato místa následně ve skupině lidí autem navštívit. Některá místa byla vzdálená i 50 kilometrů. Já to ale chtěl absolvovat úplně naopak. Nelákalo mě někam hodinu jet, nechat se dovézt až na místo, to vyfotografovat a jet zase dál. Chtěl jsem chodit pěšky a užít si kontakt s terénem a se svým tělem. Snažil jsem se dostat zase do „módu“ poutníka. Záměrně jsem se vyhýbal turistickým lákadlům. Místa, kam půjdu, jsem si příliš nehledal, abych se nechal překvapit tím, co na své cestě potkám. Nepoužíval jsem po cestě mapu, abych se musel spolehnout na svou orientaci, případně turistické značky. Chtěl jsem mít možnost zabloudit. Skoro po celou dobu našeho pobytu pršelo, ale po chvíli jsem to přestal vnímat a ani silný déšť mi nezabránil ujít denně přinejmenším deset kilometrů a vždy alespoň na chvíli vytáhnout fotoaparát a něco zaznamenat. Vydával jsem se každý den s pláštěnkou, batohem, fotoaparátem a stativem. Měl jsem za cíl nafotit velké kameny a zajímavé skalní útvary. Každý den jsem vycházel bez přesného plánu, kam půjdu. Sice jsem měl představu o tom, co bych chtěl fotografovat, ale věřil jsem, že i bez plánování najdu, co hledám, protože v Jizerských horách je zajímavých skalních útvarů mnoho. Takže ať bych šel od našeho penzionu jakýmkoliv směrem, vždy bych něco našel. A taky že našel. Chtěl jsem jít fotit sám. Jsem společenský člověk, jsem velmi rád mezi lidmi a často mě interakce s lidmi dokážou inspirovat k nějakému kreativnímu počinu, ale v tomto případě však vím, že mi vyhovuje, že mohu jít svým tempem a mohu kdykoliv odbočit nebo zastavit dle toho, jak budu chtít. Sice mi při putování občas chybí povídat si s někým, ale vím, že přesně to by mě rozptylovalo a nevnímal bych tolik okolí při své chůzi. Taky bychom se s dalším fotografem navzájem ovlivňovali v tom, co vyfotíme a naše fotografie by byly podobné.

Velké balvany a skalní útvary jsou pro mě opravdu inspirativní, nutí mě přemýšlet nad jejich původem, jak se sem vzaly a zda tu byly před miliony let a jakou měly podobu. Já v těch útvarech často vidím nějaké obličejce, těla, siluety či zvláštní tvory. Připadá mi to na jednu stranu abstraktní a zároveň velmi konkrétní. Baví mě, že to není vidět na první pohled a že v útvarech každý může vidět něco jiného a společně bychom mohli diskutovat o tom, co v nich vidíme a nikdy bychom se neshodli. Je to podobné jako pozorovat mraky. Takovýchto útvarů jsem nafotil desítky. Také mě oslovily další objekty, co jsem v lese našel, např. sněhové „sochy“, vyvrácené stromy, kořeny a zarostlé bunkry. Všechno to mělo zvláštní a na první pohled podobný tvar. Vše jsem vyfotografoval a rozhodl jsem se z těchto fotografií vytvořit knihu.

Obrázek 11: Václav Sobek: *Bez názvu*

Další focení, které jsem na plenéru podnikal, bylo noční focení. Po setmění jsem se vydal s fotoaparátem, stativem a baterkami do nejbližšího lesa, kde jsem baterkou nasvítíl skály. V úplné tmě jsem svítilnou ozářil skalní útvary, které najednou dostaly úplně jinou atmosféru než na denním světle. Svícením z různých stran jsem z nich „vytáhl“ mnohem více detailů a struktur, než by bylo na snímcích focených během dne vidět. Tímto způsobem dle mého názoru dostaly skály zvláštní mystickou atmosféru. Tyto fotografie jsou rovněž součástí mé praktické bakalářské části.

Obrázek 12: Václav Sobek: Bez názvu

10 ZÁVĚR

Samota nemá v dnešní době příliš dobré jméno. Samota je často mylně zaměňována za osamění. Tato bakalářská práce měla za cíl ukázat, že samota může být nápomocná k nalezení inspirace a že během izolace vzniklo spoustu významných uměleckých děl. Na příkladech vybraných umělců jsem ukázal, jak jsou s tématem samoty propojeni a jakými různými perspektivami se na téma samoty dívat. Text zmiňuje, jakým způsobem je samota pro některé umělce inspirací a proč se někteří umělci rozhodli izolovat od lidí. V práci jsem se také zabýval tématem putování. Práce se zabývá uměním inspirovaným putováním. Zmínil jsem některé lidi, které pouť inspirovala, ať už k snímání fotografií, tvoření uměleckých instalací, točení filmu či psaní knih.

I mě samotného odloučení od lidí často inspiruje k novým nápadům. V práci popisuji svou zkušenost, jak jsem byl poprvé o samotě v zahraničí a jak mě tato izolace inspirovala pro tvorbu fotografií. Text zachycuje mé vyprávění o pouti do Santiaga de Compostela, kterou jsem absolvoval v roce 2019. Popisuji svou motivaci ujít tuto cestu, vyprávím o průběhu této poutě i o tom, jak mě tato cesta „navedla“ ke studiu fotografie. V poslední části se práce věnuje mé praktické části bakalářské práce. Popisuje její vývoj, proces tvorby a výslednou formu praktické části bakalářské práce.

11 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Publikace:

1. BARCLAY, Katie; CHALUS, Elaine; SIMONTON, Deborah. The Routledge History of Loneliness. Abingdon, New York: Taylor & Francis Group, an informa business, 2023. ISBN: 978-0-429-33184-8
2. VOORS, Tim. Skvělá samota: Putování Pacifickou hřebenovkou. REISCHLOVÁ, Daniela. Praha: Nakladatelství Práh, 2021. ISBN 978-80-7252-874-5

Kvalifikační práce:

1. GUTOVÁ, Anna. Cesta Antonína Střížka od malby k fotografii. Opava, 2008 [cit. 2023-04-20]. Dostupné z: <http://www.itf.cz/dokumenty/anna-gutova-antonin-strizek.pdf>. Bakalářská práce. Slezská univerzita, Filozoficko–Přírodovědecká Fakulta. Doc. Mgr. Jindřich Štreit,
2. Černá, Alžběta. Mlčení. Cesta. Samota. Brno, 2017 [cit. 2023-04-20]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/m779n/Mlzeni.Cesta.Samota..pdf>. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra výtvarné výchovy. MgA. Jana Francová, Ph.D.

Internetové zdroje:

1. Making Art in Isolation | Tate. Tate [online]. Copyright © Gulsun Karamustafa [cit. 10.04.2023]. Dostupné z: <https://www.tate.org.uk/art/talking-point/making-art-isolation>
2. Wanderer above the Sea of Fog" by Caspar David Friedrich – Joy of Museums Virtual Tours. Museums, Art Galleries & Historical Sites - Virtual Tours – Joy of Museums Virtual Tours [online]. Copyright © 2023 [cit. 14.04.2023]. Dostupné z: <https://joyofmuseums.com/museums/europe/germany-museums/hamburg->

[museums/kunsthalle-hamburg/wanderer-above-the-sea-of-fog-by-caspar-david-friedrich/](https://museums.kunsthalle-hamburg/wanderer-above-the-sea-of-fog-by-caspar-david-friedrich/)

3. 7/24 Samota - Emoce v umění | Česká televize. Česká televize [online]. Copyright © 2021 Česká televize [cit. 15.04.2023]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/13539067752-emoce-v-umeni/220387759030007/>

4. Romantismus, charakteristika, literatura, hudba a malba / Čl | Thpanorama - Udělej si dnes lepší!. Thpanorama - Udělej si dnes lepší! | Věda, kultura, vzdělávání, psychologie, sport a zdravý životní styl. [online]. Copyright © [cit. 17.04.2023]. Dostupné z: <https://cs.thpanorama.com/articles/arte/romanticismo-origen-caractersticas-literatura-msica-y-pintura.html>

5. Frida Kahlo Biography With All Details | frida-kahlo-foundation.org. High Quality Reproductions Of Frida Kahlo paintings [online]. Copyright © 2002 [cit. 19.04.2023]. Dostupné z: <https://www.frida-kahlo-foundation.org/biography.html>

6. The Two Fridas - A Detailed Analysis - ArtnSketch. Home - ArtnSketch [online]. Copyright © 2021 Newspaper WordPress Theme by TagDiv [cit. 20.04.2023]. Dostupné z: <https://artnsketch.com/the-two-fridas-a-detailed-analysis/>

7. Samoty je člověku třeba víc než jídla a pití. Fotograf naplňuje slova Dostojevského - Echo24.cz. Echo24.cz - Názorový deník [online]. Copyright © 2017 Echo Media, a.s. [cit. 10.04.2023]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/SyBe2/samoty-je-cloveku-treba-vic-nez-jidla-a-piti-fotograf-naplnuje-slova-dostojevského>

8. Fotky jsou deníkem mých pocitů, uchovávám v nich svoje životní fáze, říká fotograf Martin Faltejsek - Aktuálně.cz. Magazín - Aktuálně.cz [online]. Copyright © 2018 [cit. 10.04.2023]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/foto/martin-faltejsek-stav-bez-tize/r~b3640c34075711e89509ac1f6b220ee8/>

9. About me. Martina Gebarovská. Dreaming and wandering [online]. Copyright © [cit. 20.04.2023]. Dostupné z : <https://www.dreamingandwandering.com/about-me/>

10. Češka pět let sama cestuje po světě a fotí. Kdyby lidi víc cestovali, svět by byl lepší, říká | Milujeme fotografii – vše o digitální fotografii. Milujeme fotografii – vše o digitální fotografii [online] Copyright © 2016 [cit.20.04.2023]. Dostupné z: <https://www.milujemefotografii.cz/ceska-pet-let-sama-cestuje-po-svete-foti-kdyby-lidi-vic-cestovali-svet-byl-lepsi-rika>

11. Za kulisou: Dalibor Bača . Za kulisou : Dalibor Bača [online] Copyright © [cit. 20.04.2023]. Dostupné z: <http://www.daliborbaca.com/>

12. El Camino de Santiago: Una peregrinación viva 1 — Google Arts & Culture. Google Arts & Culture [online]. Copyright © 2011 [cit. 21.04.2023] Dostupné z: <https://artsandculture.google.com/story/NgXhcOzuoNU-GA?hl=es>

13. What You Need to Know about The Way, Plus an Interview with Emilio Estevez | WIRED. WIRED - The Latest in Technology, Science, Culture and Business | WIRED [online]. Copyright © 2011 [cit. 21.04.2023]. Dostupné z: <https://www.wired.com/2011/10/what-you-need-to-know-about-the-way-plus-an-interview-with-emilio-estevez/>

12 SEZNAM PŘÍLOH

Obrázek 1: Caspar David Friedrich: Poutník nad mořem mlhy, 1818	10
Obrázek 2: Frida Kahlo: Dvě Fridy, 1939	13
Obrázek 3: Martin Faltejsek: Stav beztlíže	15
Obrázek 4: Martina Gebarovská: soubor landscapes	16
Obrázek 5: Václav Sobek: Bez názvu	19
Obrázek 6: Václav Sobek: Brána	20
Obrázek 7: Václav Sobek: Cesty	24
Obrázek 8: Václav Sobek: Cesty	24
Obrázek 9: Václav Sobek: Cesty	25
Obrázek 10: Richard Long: A line made by walking, 1967	32
Obrázek 11: Václav Sobek: Bez názvu	35
Obrázek 12: Václav Sobek: Bez názvu	36